บทที่ 4

การกำหนดดัชนีเพื่อการวัดประเมินผล

จากการศึกษาที่ผ่านมาทำให้ทราบปัจจัยคงที่และปัจจัยแปรผันที่มีผลต่อความสูญเสียในขั้นตอนการเตรียมการ ในบทนี้ได้นำปัจจัยเหล่านั้นมาทำการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ถึงพฤษภาคม ซึ่งเป็นขั้นตอนการทดลองครั้งที่ 1 โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพและความสูญเสียในขั้นตอนการเตรียมการผลิต

ได้ทำการเก็บข้อมูลในขั้นตอนการเตรียมการครั้งที่ 1 (กุมภาพันธ์ 2542 - พฤษภาคม 2542) ซึ่งได้ดำเนินการศึกษา เฉพาะกลุ่มปัจจัยแปรผันเท่านั้น เนื่องจากปัจจัยคงที่มีการเตรียมและดำเนินการที่เหมือนกัน การทดลองทุกครั้ง ดังนั้นจึงได้ศึกษาข้อมูลของ 5 กลุ่ม ดังนี้

- กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน
- กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชิ้นส่วน
- กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักร
- กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์
- กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบ

4.1.1 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน ได้แก่ การจัดงาน จำนวนการสอนและการประเมินผล โดยมีรายละเอียดดังนี้

ก. การจัดงาน เป็นการทำให้งานสมดุล โดยแบ่งงานภายใต้รอบเวลาการผลิต 2 นาที สามารถจัดงานได้ 139 คน ซึ่งได้ศึกษาในสายการประกอบทั้ง 3 สายงาน คือ สายการประกอบทริม สายการประกอบช่วงล่าง และสายการประกอบขั้นสุดท้าย เป็นการศึกษาก่อนการปรับปรุง โดยมีรายละเอียด ดังนี้

(1) สายการประกอบทริม มีพนักงานทั้งหมด 43 คน กระทำการประกอบใน 43 กระบวนการ ใช้เวลาทั้งหมด 5.507 วินาที โดยเฉลี่ยแล้วพนักงาน 1 คน ทำงาน 128.07 วินาที ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1 กระบวนการประกอบและระยะเวลาประกอบในสายการประกอบทริม

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	เวลาในการประกอบ (วินาที)
TR1-1	ยกห้องโดยสารเข้าสู่สายการประกอบ	127
TR1-2	ยกกระบะเข้าสู่สายการประกอบ	87
TR2-1	ติดตั้งชุดปัดน้ำฝน	139
TR2-2	ติดตั้งผ้าเก็บเสียงที่หลังคา	142
TR3-1	ติดตั้งผ้าเก็บเสียงห้องโดยสาร	89
TR3-2	ติดตั้งสายไฟหน้าปัทม์	147
TR3-3	ประกอบในห้องเครื่อง # 2	75
TR4-3	ประกอบในห้องเครื่อง # 1	176
TR5-1	ติดตั้งสายไฟหน้าปัทม์ด้านขวา	127
TR5-2	ติดตั้งสายไฟหน้าปัทม์ด้านข้าง	144
TR5-3	ประกอบในห้องเครื่อง #3 และแม่ปั๊มเบรค	106
TR6-1	ประกอบขาเบรค ขาคลัชด้านขวา	151
TR6-5	ประกอบขยายขาเบรค ขาคลัช	166
TR7-2	ประกอบชุดแอร์	176
TR7-3	ประกอบในห้องเครื่อง #4 ชุด ABS	229
TR7-5	ประกอบย่อยชุดแม่ปั๊มเบรค	204
TR8-1	ติดตั้งชุดต่อสาย #	104
TR8-2	ติดตั้งคานหน้าปัทม์มีด้านซ้าย	108
TR8-3	ประกอบในห้องเครื่อง #5 ชุดกรองน้ำมัน	152
TR9-1	ติดตั้งเบรคมือ	146
TR9-2	ติดตั้งชุดควบคุมแอร์	107
TR9-3	ประกอบห้องเครื่อง #6	108
TR10-1	ติดตั้งยากระจกหูข้าง	94
TR10-3	ประกอบห้องเครื่อง #7 รังผึ้งแอร์	252
TR10-5	ประกอบย่อยชุดรังผึ้งแอร์	114
TR11-1	ติดตั้งผ้าหลังคา	141
TR11-2	ติดตั้งมือจับผ้าหลังคา	231

ตารางที่ 4.1 กระบวนการประกอบและระยะเวลาประกอบในสายการประกอบทริม (ต่อ)

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	เวลาในการประกอบ (วินาที)
TR12-1	ประกอบที่บังแดด	113
TR12-2	ติดตั้งวิทยุ	88
TR13-1	ประกอบชุดมิเตอร์หน้าปัทม์	89
TR13-2	ติดตั้งลำโพงวิทยุ	98
TR13-5	ติดตั้งกระจกหลัง	131
TR14-1	ติดตั้งคอพวงมาลัย	109
TR14-3	ติดตั้งแผ่นกันความร้อนฝากระโปรง	110
TR14-5	ประกอบย่อยชุดคอพวงมาลัย	114
TR15-1	ติดตั้งคิ้วหลังคาด้านขวา	82
TR15-2	ติดตั้งคิ้วหลังคาด้านซ้าย	82
TR15-5	ประกอบย่อยกระจกหน้า	120
TR16-1	ประกอบคิ้วกระจกหน้าด้านขวา	96
TR16-2	ประกอบคิ้วกระจกหน้าด้านซ้าย	104
TR17-3	ติดตั้งไฟใหม่ซ้ายและขวา	96
TR20-1	ติดตั้งแผงกันฝุ่นขาว	109
TR20-2	ติดตั้งแผงกันฝุ่นซ้าย	124

จากตารางที่ 4.1 พบว่าการจัดงานในสายการประกอบทริม ซึ่งมีพนักงานทั้งหมด 43 คน สามารถแบ่งการจัดงานออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่สามารถจัดงานได้ในรอบเวลา 23 คน และกลุ่มที่จัดงานเกินรอบเวลา 20 คน

(2) สายการประกอบช่วงล่าง มีพนักงานทั้งหมด 64 คน กระทำการประกอบใน 64 กระบวนการ ใช้เวลาทั้งหมด 7,723 วินาที โดยเฉลี่ยแล้วพนักงาน 1 คน ทำงาน 120.67 วินาที ดังรายละเอียด ตามตารางที่ 4.2 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 กระบวนการประกอบและระยะเวลาการประกอบในสายการประกอบช่วงล่าง (ก่อนการปรับปรุง)

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	เวลาในการประกอบ (วินาที)
C1-1-1	การประกอบท่อเบรค#2และ #5 เข้ากับเฟรม	143
C1-1-2	การนำเฟรมเข้าสู่สายการประกอบ	134
C1-2-1	การประกอบชุดเฟืองหน้าเข้ากับเฟรมข้างขวา	170
C1-2-2	การประกอบชุดเฟืองหน้าเข้ากับเฟรมข้างซ้าย	106
C1-3-1	การประกอบชุดเฟืองท้ายเข้ากับเฟรมด้านขวา	134
C1-3-2	การประกอบชุดเฟืองท้ายเข้ากับเฟรมด้านซ้าย	86
C1-4-1	ยิงยึด ยูโบล์ท (U-bolt) ข้างขวา	125
C1-4-2	ยิงยึด ยูโบล์ท (U-bolt) ข้างซ้าย	129
C1-5-1	ยิงยึด ทอร์ซัน (Torsion Bow) เข้ากับเฟรมด้านขวา	115
C1-5-2	ยิงยึด ทอร์ซัน (Torsion Bow) เข้ากับเฟรมด้านซ้าย	82
C1-6-1	ประกอบเพลากลาง	123
C1-6-2	ประกอบเพลากลาง	130
C2-1-1	ตั้งมุมล้อคนที่1	90
C2-1-2	ตั้งมุมล้อคนที่2	80
C2-1-3	ตั้งมุมล้อคนที่3	47
C2-4-1	ยิงโช๊คหลังด้านขวา	141
C2-4-2	ยิงโช๊คหลังด้านซ้าย	133
C2-5-1	ประกอบสายไฟของ ABS	114
C2-5-2	ประกอบยางแผ่นเครื่อง	130
C2-6-1	ประกอบท่อไอเสียหน้า	123
C2-6-2	ประกอบไอเดิล์ (I-dle arm)	77
C2-7-1	ประกอบกระปุกพวงมาลัย	157
C2-7-2	ประกอบท่อไอเสียท่อนปลาย	137
C2-8-1	ประกอบเครื่องยนต์เข้าเฟรมข้างขวา	110
C2-8-2	ประกอบเครื่องยนต์เข้าเฟรมข้างซ้าย	128

ตารางที่ 4.2 กระบวนการประกอบและระยะเวลาการประกอบในสายการประกอบช่วงล่าง (ก่อนการปรับปรุง) (ต่อ)

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	เวลาในการประกอบ (วินาที)
C2-8-3	ประกอบเพลากลางท่อนหน้า	162
C2-8-4	ประกอบท่อระบบเพาว์เวอร์	88
C2-9-1	ประกอบยางอะไหล่	83
C2-9-2	การวาง ซิม รองกระบะ	57
C2-10-1	การติดตั้งล้อด้านขวา	123
C2-10-2	การติดตั้งล้อด้านซ้าย	113
C2-12-1	การครอบหัวเก๋งด้านขวา	101
C2-12-2	การครอบหัวเก๋งด้านซ้าย	89
C2-14-1	การครอบกระบะด้านขวา	132
C2-14-2	การครอบกระบะด้านซ้าย	122
C2-11-5-1	การประกอบแผ่นกับปูนด้านขวา	94
C2-11-5-2	การประกอบแผ่นกับปูนด้านซ้าย	119
C2-11-5-3	การประกอบท่อเบรคใต้หัวเก๋ง	155
EG-1	การวางเครื่องยนต์และประกอบชุดขับเคลื่อน	165
EG-2	การประกอบปั๊มเพาว์เวอร์	84
EG-3	การประกอบชุดส่งกำลัง (Transfer)	103
B/G-4	การประกอบมอร์เตอร์ขับ	103
B/G-5	การประกอบชุดคอมเพสเซอร์	98
B/G-6	การเติมน้ำมันชุดขับเคลื่อนและชุดส่งกำลัง	115
EG7	การติดตั้งชุดปั๊มแอร์	72
BG7	การติดตั้งปั๊มคลัช	92
RR1	การจัดส่งชุดเฟืองท้าย	108
RR2	การประกอบชุดเบรคหลัง	162
RR3	การประกอบชุดเฟืองท้ายเข้ากับเป้า	143
RR4	การประกอบเพลาขับ	83

ตารางที่ 4.2 กระบวนการประกอบและระยะเวลาการประกอบในสายการประกอบช่วงล่าง (ก่อนการปรับปรุง) (ต่อ)

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	เวลาในการประกอบ (วินาที)
RR5	การประกอบซิลป้องกันน้ำมัน	118
RR6	การประกอบชุดเบรคหลัง	99
RR7	การทดลองน้ำมันรั่ว	109
RR8	การพ่นสีเฟืองท้าย	149
RR9	การประกอบชุดสปริงหลังด้านขวา	120
RR10	การประกอบชุดสปริงหลังด้านซ้าย	128
FR1	การประกอบย่อยจุดฮับ-ดิส	145
FR2	การประกอบย่อยคอม้าและปีกนกล่างขวา	165
FR3	การประกอบย่อยปีกนกบน	152
FR4	การประกอบย่อยชุดดิสเข้ากับคอม้าด้านขวา	169
FR5	การประกอบย่อยท่อเบรค	180
FR6	การประกอบย่อยชุดดิสเข้ากับคอม้าด้านซ้าย	165
FR7	การประกอบชุดคอม้าและปีกนกล่างซ้าย	165
FR8	การประกอบย่อยปีกนกบน	152

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การจัดงานในสายการประกอบช่วงล่างซึ่งมีพนักงานทั้งหมด 64 คน สามารถแบ่งการจัดงานออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่จัดงานได้ในรอบเวลา 26 คน และกลุ่มที่จัดงานเกินรอบเวลา 38 คน

(3) สายการประกอบขั้นตอนสุดท้าย มีพนักงานทั้งหมด 32 คน กระทำการประกอบใน 32 กระบวนการ ใช้เวลาทั้งหมด 4,976 วินาที โดยเฉลี่ยแล้วพนักงาน 1 คน ทำงาน 155.5 วินาที ดังรายละเอียดตามตารางที่ 4.3 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 กระบวนการประกอบและระยะเวลาในสายการประกอบขั้นตอนสุดท้าย

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	เวลาในการประกอบ (วินาที)
F1-1	ประกอบท่อเบรคด้านขวา	167
F1-2	ประกอบท่อเบรคด้านซ้าย	204
F1-3	ประกอบกันชนหน้าด้านซ้าย	130
F1-4	การประกอบหม้อน้ำด้านซ้าย	214
F1-5	ประกอบกันชนหน้าด้านขวา	132
F1-7	การประกอบบันไดข้างขวา	230
F1-6	การใส่คันเกียร์	204
F1-8	การประกอบบันไดข้างซ้าย	316
F1-9	การประกอบกระจกหูข้างขวา	308
F1-10	การประกอบกระจกหูข้างซ้าย	346
F1-11	การปูพรมขวา	282
F1-12	การปูพรมซ้าย	222
F1-13	การไล่ลมเบรคขวา	373
F1-14	การไล่ลมเบรคซ้าย	331
F1-15	การปลดสายไล่ลมเบรคซ้าย	145
F1-16	การปลดสายไล่ลมเบรคขวา	198
F1-17	การยิงตัวกันกระแทกเครื่องยนต์	247
F2-1	การติดตั้งชุดครอบใต้หน้าปัทม์ขวา	283
F2-2	การติดตั้งชุดครอบใต้หน้าปัทม์ซ้าย	173
F2-3	การติดตั้งแบตเตอรี่	191
F2-4	การติดตั้งเบาะหลัง	420
F2-5	การเติมน้ำยา LLC	193
F2-6	การติดตั้งหม้อกรองอากาศ	182
F2-7	การติดตั้งเบาะหน้าขวา	214
F2-8	การติดตั้งเบาะหน้าซ้าย	244
F2-9	เติมน้ำมัน	139
F2-10	ติดตั้งล็อคฝาท้าย	239
F2-11	ติดตั้งประตูหน้าซ้าย	125

ตารางที่ 4.3 กระบวนการประกอบและระยะเวลาในสายการประกอบขั้นตอนสุดท้าย (ต่อ)

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	เวลาในการประกอบ (วินาที)
F2-12	ติดตั้งประตูหน้าขวา	129
F2-13	ติดตั้งไฟหรี่ขวา	111
F2-14	ติดตั้งไฟหรี่ซ้าย	150
F2-15	ขับรถส่งกระบวนการถัดไป	104

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การจัดงานในสายการประกอบขั้นตอนสุดท้ายซึ่งมีพนักงานทั้งหมด 32 คน สามารถแบ่งการจัดงานออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่สามารถจัดงานได้ในรอบเวลา 5 คน และกลุ่มที่จัดงานเกินรอบเวลา 27 คน

ข. จำนวนการสอน ในสายการประกอบจะมีการสอนเพื่อให้พนักงานเข้าทดลองในช่วงนี้ ซึ่งจะทดลองในรถยนต์ทั้งหมด 4 คัน โดยใช้เอกสารมาตรฐานงานเป็นแนวทาง

ค. การติดตามผล เป็นการติดตามประเมินทักษะการประกอบของพนักงาน ซึ่งจะทำโดยการประเมินจากผู้ฝึกสอนโดยตรง ดังนั้นปริมาณการสอนที่น้อยครั้ง และสภาพการทำงานที่แตกต่างจากสายการประกอบจริงทำให้การประเมินผลมีความคลาดเคลื่อนซึ่งจากกฎเกณฑ์เดิมแบ่งการประเมินทักษะเป็น 4 ระดับ คือ

ระดับที่ 1 พนักงานสามารถเข้าใจวิธีการทำงาน

ระดับที่ 2 พนักงานเข้าใจวิธีการทำงานและสามารถทำงานได้โดยไม่คำนึงถึงเวลา

ระดับที่ 3 พนักงานสามารถทำงานได้ แต่เวลาในการทำงานต้องไม่เกิน 130 เปอร์เซ็นต์ของรอบการทำงานที่วางแผนไว้

ระดับที่ 4 พนักงานสามารถทำงานได้ภายในรอบเวลาการทำงานที่วางแผนไว้

ตารางที่ 4.4 ระดับทักษะการประกอบรถยนต์ของพนักงานภายใต้การทดลองประกอบ 4 คัน

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	ระดับทักษะ			
		คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4
TR1-1	ยกห้องโดยสารเข้าสู่สายการประกอบ	2	2	2	2
TR1-2	ยกกระบะเข้าสู่สายการประกอบ	2	3	3	3
TR2-1	ติดตั้งชุดปัดน้ำฝน	1	1	2	2
TR2-2	ติดตั้งผ้าเก็บเสียงที่หลังคา	1	1	1	2
TR3-1	ติดตั้งผ้าเก็บเสียงห้องโดยสาร	1	2	2	3
TR3-2	ติดตั้งสายไฟหน้าปัทม์	1	2	2	2
TR3-3	ประกอบในห้องเครื่อง # 2	2	2	3	3
TR4-3	ประกอบในห้องเครื่อง # 1	1	2	1	2
TR5-1	ติดตั้งสายไฟหน้าปัทม์ด้านขวา	1	2	2	2
TR5-2	ติดตั้งสายไฟหน้าปัทม์ด้านข้าง	1	1	2	2
TR5-3	ประกอบในห้องเครื่อง #3 และแม่ปั๊มเบรค	1	1	2	2
TR6-1	ประกอบขาเบรค ขาคลัชด้านขวา	1	2	2	2
TR6-5	ประกอบขยายขาเบรค ขาคลัช	1	2	2	2
TR7-2	ประกอบชุดแอร์	1	2	2	2
TR7-3	ประกอบในห้องเครื่อง #4 ชุด ABS	1	1	2	2
TR7-5	ประกอบย่อยชุดแม่ปั๊มเบรค	1	1	2	2
TR8-1	ติดตั้งชุดต่อสาย #	2	2	2	3
TR8-2	ติดตั้งคานหน้าปัทม์มีด้านซ้าย	2	1	2	3
TR8-3	ประกอบในห้องเครื่อง #5 ชุดกรองน้ำมัน	1	2	2	2
TR9-1	ติดตั้งเบรคมือ	1	2	2	2
TR9-2	ติดตั้งชุดควบคุมแอร์	1	2	2	2
TR9-3	ประกอบห้องเครื่อง #6	1	2	2	3
TR10-1	ติดตั้งยากระจกหูข้าง	1	2	3	3
TR10-3	ประกอบห้องเครื่อง #7 รังผึ้งแอร์	1	2	3	3
TR10-5	ประกอบย่อยชุดรังผึ้งแอร์	1	2	2	2
TR11-1	ติดตั้งผ้าหลังคา	1	2	2	2
TR11-2	ติดตั้งมือจับผ้าหลังคา	2	2	2	2

ตารางที่ 4.4 ระดับทักษะการประกอบรถยนต์ของพนักงานภายใต้การทดลองประกอบ 4 คัน (ต่อ)

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	ระดับทักษะ			
		คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4
TR12-1	ประกอบที่บังแดด	2	2	2	2
TR12-2	ติดตั้งวิทยุ	1	2	3	2
TR13-1	ประกอบชุดมิเตอร์หน้าปัทม์	2	2	2	2
TR13-2	ติดตั้งลำโพงวิทยุ	2	2	3	3
TR13-5	ติดตั้งกระจกหลัง	1	2	2	2
TR14-1	ติดตั้งคอพวงมาลัย	2	2	2	3
TR14-3	ติดตั้งแผ่นกันความร้อนฝากระโปรง	1	2	2	3
TR14-5	ประกอบย่อยชุดคอพวงมาลัย	1	2	2	2
TR15-1	ติดตั้งคิ้วหลังคาด้านขวา	2	2	2	3
TR15-2	ติดตั้งคิ้วหลังคาด้านซ้าย	2	2	2	3
TR15-5	ประกอบย่อยกระจกหน้า	2	2	2	2
TR16-1	ประกอบคิ้วกระจกหน้าด้านขวา	2	3	3	3
TR16-2	ประกอบคิ้วกระจกหน้าด้านซ้าย	2	3	3	3
TR17-3	ติดตั้งไฟใหม่ซ้ายและขวา	2	3	3	3
TR20-1	ติดตั้งแผงกันฝุ่นขวา	2	2	2	2
TR20-2	ติดตั้งแผงกันฝุ่นซ้าย	1	2	2	2
C1-1-1	การประกอบท่อเบรค#2และ #5 เข้ากับเฟรม	1	2	2	2
C1-1-2	การนำเฟรมเข้าสู่สายการประกอบ	1	2	2	2
C1-2-1	การประกอบชุดเฟืองหน้าเข้ากับเฟรมข้างขวา	1	2	2	2
C1-2-2	การประกอบชุดเฟืองหน้าเข้ากับเฟรมข้างซ้าย	2	2	2	2
C1-3-1	การประกอบชุดเฟืองท้ายเข้ากับเฟรมด้านขวา	1	2	2	2
C1-3-2	การประกอบชุดเฟืองท้ายเข้ากับเฟรมด้านซ้าย	2	2	2	3
C1-4-1	ยิงยึด ยูโบล์ท (U-Bolt) ข้างขวา	1	2	2	2
C1-4-2	ยิงยึด ยูโบล์ท (U-Bolt) ข้างซ้าย	1	2	2	2
C1-5-1	ยิงยึด ทอร์ซัน (Torsion Bow) เข้ากับเฟรมด้านขวา	1	2	2	3
C1-5-2	ยิงยึด ทอร์ซัน (Torsion Bow) เข้ากับเฟรมด้านซ้าย	2	2	2	2
C1-6-1	ติดตั้งถังน้ำมัน	2	2	2	3

ตารางที่ 4.4 ระดับทักษะการประกอบรถยนต์ของพนักงานภายใต้การทดลองประกอบ 4 คัน (ต่อ)

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	ระดับทักษะ			
		คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4
C1-6-2	ประกอบเพลากลาง	2	2	3	2
C2-1-1	ตั้งมุมล้อคนที่1	1	2	2	2
C2-1-2	ตั้งมุมล้อคนที่2	2	2	2	3
C2-1-3	ตั้งมุมล้อคนที่3	2	3	3	4
C2-4-1	ยิงโช๊คหลังด้านขวา	1	2	2	2
C2-4-2	ยิงโช๊คหลังด้านซ้าย	1	2	2	2
C2-5-1	ประกอบสายไฟของ ABS	1	2	2	3
C2-5-2	ประกอบยางแผ่นเครื่อง	1	2	2	2
C2-6-1	ประกอบท่อไอเสียหน้า	1	2	2	2
C2-6-2	ประกอบไอเดิล์ (I-dle arm)	2	2	3	4
C2-7-1	ประกอบกระปุกพวงมาลัย	1	2	2	2
C2-7-2	ประกอบท่อไอเสียท่อนปลาย	1	2	2	2
C2-8-1	ประกอบเครื่องยนต์เข้าเฟรมข้างขวา	2	2	2	2
C2-8-2	ประกอบเครื่องยนต์เข้าเฟรมข้างซ้าย	2	2	2	2
C2-8-3	ประกอบเพลากลางท่อนหน้า	2	2	2	2
C2-8-4	ประกอบท่อระบบเพาว์เวอร์	2	2	2	3
C2-9-1	ประกอบยางอะไหล่	2	3	3	4
C2-9-2	การวาง ซิม รองกระบะ	2	2	2	2
C2-10-1	การติดตั้งล้อด้านขวา	2	2	2	3
C2-10-2	การติดตั้งล้อด้านซ้าย	2	2	3	3
C2-12-1	การครอบหัวเก๋งด้านขวา	2	3	3	3
C2-12-2	การครอบหัวเก๋งด้านซ้าย	2	2	2	2
C2-14-1	การครอบกระบะด้านขวา	2	2	2	2
C2-14-2	การครอบกระบะด้านซ้าย	2	2	3	3
C2-11-5-1	การประกอบแผ่นกับปูนด้านขวา	2	2	2	2
C2-11-5-2	การประกอบแผ่นกับปูนด้านซ้าย	1	2	2	2
C2-11-5-3	การประกอบท่อเบรคใต้หัวเก๋ง	1	2	2	2

ตารางที่ 4.4 ระดับทักษะการประกอบรถยนต์ของพนักงานภายใต้การทดลองประกอบ 4 คัน (ต่อ)

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	ระดับทักษะ			
		คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4
EG-1	การวางเครื่องยนต์และประกอบชุดขับเคลื่อน	2	2	2	3
EG-2	การประกอบปั๊มเพาว์เวอร์	2	2	2	3
EG-3	การประกอบชุดส่งกำลัง (Transfer)	2	2	2	3
B/G-4	การประกอบมอร์เตอร์ขับ	2	3	3	4
B/G-5	การประกอบชุดคอมเพสเซอร์	1	2	2	3
B/G-6	การเติมน้ำมันชุดขับเคลื่อนและชุดส่งกำลัง	2	2	3	4
EG7	การติดตั้งชุดปั๊มแอร์	2	2	3	3
BG7	การติดตั้งปั๊มคลัช	2	2	2	3
RR1	การจัดส่งชุดเฟืองท้าย	1	2	2	2
RR2	การประกอบชุดเบรคหลัง	1	2	2	2
RR3	การประกอบชุดเฟืองท้ายเข้ากับเป้า	1	2	2	3
RR4	การประกอบเพลาขับ	1	2	2	2
RR5	การประกอบซิลป้องกันน้ำมัน	1	2	3	3
RR6	การประกอบชุดเบรคหลัง	1	2	2	2
RR7	การทดลองน้ำมันรั่ว	2	2	2	2
RR8	การพ่นสีเฟืองท้าย	2	2	2	2
RR9	การประกอบชุดสปริงหลังด้านขวา	1	2	2	2
RR10	การประกอบชุดสปริงหลังด้านซ้าย	1	2	2	2
FR1	การประกอบย่อยจุดฮับ-ดิส	1	2	2	2
FR2	การประกอบย่อยคอม้าและปีกนกล่างขวา	1	2	2	2
FR3	การประกอบย่อยปีกนกบน	1	2	2	2
FR4	การประกอบย่อยชุดดิสเข้ากับคอม้าด้านขวา	1	2	2	2
FR5	การประกอบย่อยท่อเบรค	1	2	2	2
FR6	การประกอบย่อยชุดดิสเข้ากับคอม้าด้านซ้าย	1	2	2	2
FR7	การประกอบชุดคอม้าและปีกนกล่างซ้าย	1	2	2	2

ตารางที่ 4.4 ระดับทักษะการประกอบรถยนต์ของพนักงานภายใต้การทดลองประกอบ 4 คัน (ต่อ)

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	ระดับทักษะ			
		คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4
FR8	การประกอบย่อยปีกนกบน	1	2	2	2
F1-1	ประกอบท่อเบรคด้านขวา	1	1	2	2
F1-2	ประกอบท่อเบรคด้านซ้าย	1	2	2	2
F1-3	ประกอบกันชนหน้าด้านซ้าย	2	2	2	2
F1-4	การประกอบหม้อน้ำด้านซ้าย	2	2	2	2
F1-5	ประกอบกันชนหน้าด้านขวา	2	2	2	2
F1-7	การประกอบบันไดข้างขวา	2	2	2	3
F1-6	การใส่คันเกียร์	2	2	2	2
F1-8	การประกอบบันไดข้างซ้าย	2	2	2	2
F1-9	การประกอบกระจกหูข้างขวา	1	2	2	2
F1-10	การประกอบกระจกหูข้างซ้าย	2	2	2	2
F1-11	การปูพรมขวา	1	1	2	2
F1-12	การปูพรมซ้าย	1	2	2	2
F1-13	การไล่ลมเบรคขวา	2	2	2	2
F1-14	การไล่ลมเบรคซ้าย	2	2	2	2
F1-15	การปลดสายไล่ลมเบรคซ้าย	2	2	2	2
F1-16	การปลดสายไล่ลมเบรคขวา	2	2	2	2
F1-17	การยิงตัวกันกระแทกเครื่องยนต์	2	2	2	2
F2-1	การติดตั้งชุดครอบใต้หน้าปัทม์ขวา	2	2	2	2
F2-2	การติดตั้งชุดครอบใต้หน้าปัทม์ซ้าย	2	2	2	2
F2-3	การติดตั้งแบตเตอรี่	2	2	2	2
F2-4	การติดตั้งเบาะหลัง	2	2	2	2
F2-5	การเติมน้ำยา LLC	2	2	2	2
F2-6	การติดตั้งหม้อกรองอากาศ	2	2	2	2
F2-7	การติดตั้งเบาะหน้าขวา	2	2	2	2
F2-8	การติดตั้งเบาะหน้าซ้าย	2	2	2	2
F2-9	เติมน้ำมัน	2	2	2	2

ตารางที่ 4.4 ระดับทักษะการประกอบรถยนต์ของพนักงานภายใต้การทดลองประกอบ 4 คัน (ต่อ)

หมายเลขกระบวนการ	ชื่อกระบวนการ	ระดับทักษะ			
		คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4
F2-10	ติดตั้งล็อคฝาท้าย	2	2	2	2
F2-11	ติดตั้งประตูหน้าซ้าย	2	2	2	2
F2-12	ติดตั้งประตูหน้าขวา	1	2	2	2
F2-13	ติดตั้งไฟหรี่ขวา	2	2	2	2
F2-14	ติดตั้งไฟหรี่ซ้าย	1	2	2	2
F2-15	ขับรถส่งกระบวนการถัดไป	2	3	3	4

จากตารางกลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน ในเรื่องการจัดงาน จำนวนการสอน และการประเมินผลสามารถอธิบายรายละเอียดได้ดัง ตารางที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.5 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน

สายการประกอบ	จำนวนพนักงาน (คน)	การจัดงาน		ระดับทักษะจากการทดลองครั้งที่ 1			
		ในรอบเวลา	เกินรอบเวลา	1	2	3	4
- สายการประกอบ	43	23	20	-	26	17	-
- สายการประกอบช่วงล่าง	64	26	38	-	40	18	6
- สายการประกอบขั้นสุดท้าย	32	5	27	-	31	1	1
รวม	**139**	**54**	**85**	**-**	**97**	**36**	**7**

จากตารางที่ 4.5 พบว่า

(1) สายการประกอบทริม มีพนักงาน 43 คน เมื่อจัดงานแล้ว มีคนจัดงานได้ในรอบเวลา 23 คน และจัดงานเกินรอบเวลา 20 คน และมีการประเมินทักษะการทดลองประกอบครั้งที่ 1 พบว่า มี 26 คนที่เข้าใจวิธีการทำงานและสามารถทำงานได้โดยไม่คำนึงถึงเวลาและมี 17 คน ที่สามารถทำงานได้แต่เวลาในการทำงานไม่เกิน 130 เปอร์เซ็นต์ ของรอบการทำงานที่วางแผนไว้

(2) สายการประกอบทริม มีพนักงาน 64 คน เมื่อจัดงานแล้ว มีคนจัดงานได้ในรอบเวลา 26 คน และจัดงานเกินรอบเวลา 38 คน และมีการประเมินทักษะการทดลองประกอบครั้งที่ 1 พบว่า มี 40 คนที่เข้าใจวิธีการทำงานและสามารถทำงานได้โดยไม่คำนึงถึงเวลาและมี 18 คน ที่สามารถทำงานได้แต่เวลาในการทำงานไม่เกิน 130 เปอร์เซ็นต์ ของรอบการทำงานที่วางแผนไว้ นอกจากนี้ ยังมี 6 คน ที่สามารถทำงานได้ภายในรอบเวลาการทำงานที่วางแผนไว้

(3) สายการประกอบทริม มีพนักงาน 32 คน เมื่อจัดงานแล้ว มีคนจัดงานได้ในรอบเวลา 5 คน และจัดงานเกินรอบเวลา 27 คน และมีการประเมินทักษะการทดลองประกอบครั้งที่ 1 พบว่า มี 31 คนที่เข้าใจวิธีการทำงานและสามารถทำงานได้โดยไม่คำนึงถึงเวลาและมี 1 คน ที่สามารถทำงานได้แต่เวลาในการทำงานไม่เกิน 130 เปอร์เซ็นต์ ของรอบการทำงานที่วางแผนไว้ นอกจากนี้ ยังมี 1 คน ที่สามารถทำงานได้ภายในรอบเวลาการทำงานที่วางแผนไว้

จะพบว่ากลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพนักงานซึ่งได้แก่การจัดงาน จำนวนการสอน และการประเมินทักษะของพนักงาน น่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพและความสูญเสียในขั้นตอนการเตรียมการผลิต เพราะจากข้อมูลจะพบความแตกต่างของข้อมูลในเรื่องของการจัดงานและระดับทักษะการปฏิบัติงานและคาดว่าน่าจะมีความสัมพันธ์กันคือ ถ้าพนักงานสามารถจัดงานได้ในรอบเวลา มักจะทำให้ทักษะของพนักงานถูกพัฒนาได้งาน

4.1.2 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชิ้นส่วน ได้แก่ การติดตามผลการทดลองชิ้นส่วน การควบคุมการเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วนทางวิศวกรรม มีรายละเอียด คือ

ก. การติดตามผลการทดลองชิ้นส่วน ได้มีการบันทึกปัญหาต่างๆ ลงในแบบฟอร์มร้องขอให้แก้ไขปัญหา (DIR - Design Investigation Request) และได้ผลสรุปของปัญหาจากการทดลองรถยนต์ทั้ง 4 คัน ได้จากรูปที่ 4.1 ดังนี้

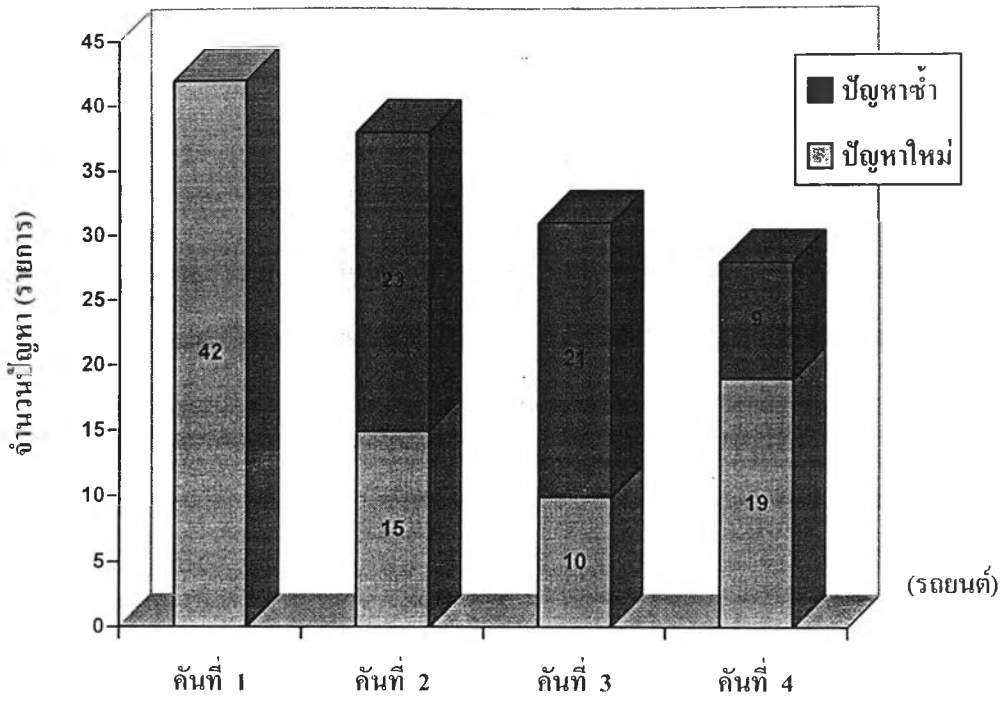

รูปที่ 4.1 ปัญหาคุณภาพชิ้นส่วนจากการทดลองรถยนต์ 4 คัน

กระบวนการติดตามปัญหานั้นดำเนินการ ดังนี้

(1) กำหนดระดับของปัญหาคือ นำปัญหาต่าง ๆ มาทำการแยกแยะตามความสำคัญเป็นระดับต่าง ๆ เช่น

A - เห็นปัญหาวิกฤติ ถ้าปล่อยไปจะทำให้ไม่สามารผลิตปริมาณมากได้

B - ปัญหาที่ต้องการแก้ไขและตรวจสอบในการทดลองครั้งต่อไป

C - ปัญหาที่ไม่สำคัญมากสามารถปิดปัญหาได้เลย เช่น ปัญหารอยขีดถลอกจากการขนส่งและพบแค่ 1 - 2 คัน

D - คือปัญหาที่ซ้ำ

(2) ทำการแบ่งแยกปัญหาเพื่อกำหนดการติดตาม จากปัญหาเกี่ยวกับคุณภาพชิ้นส่วนต่างๆ สามารถจำแนกได้ ดังรูปที่ 4.2 ดังนี้

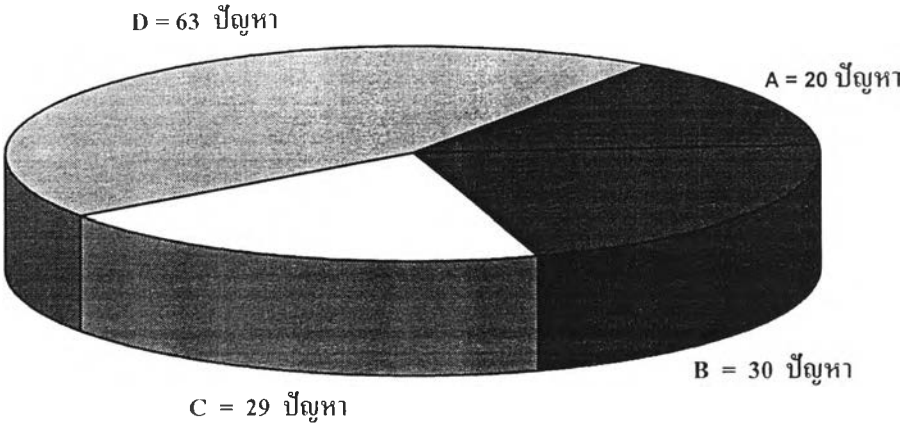

รูปที่ 4.2 การแบ่งระดับต่าง ๆ ของปัญหาคุณภาพชิ้นส่วน

จากรูปที่ 4.2 พบว่า จำนวนปัญหาวิกฤติถ้าเปลี่ยนไปจะทำให้ไม่สามารถผลิตปริมาณมากได้ มีจำนวน 20 ปัญหา และปัญหาที่ต้องการแก้ไขและตรวจสอบในการทดลองครั้งต่อไปมีจำนวน 30 ปัญหา นอกจากนี้ปัญหาที่ไม่สำคัญมากสามารถปิดปัญหาได้เลย มี 29 ปัญหา และปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ พบ 63 ปัญหา

(3) ทำการติดตามโดยกำหนดกฎเกณฑ์ในการติดตาม คือ

- การตอบปัญหาและแนวทางการปรับปรุงให้ทำภายใน 5 วัน หรือทันทีถ้าร้องขอ
- ประชุมติดตามทุก 1 สัปดาห์
- แจ้งระดับจัดการทราบเป็นระยะ ๆ

ข. การควบคุมการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม

โดยในช่วงการทดลองจะแยกแยะปริมาณการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรมออกเป็นกำหนดเวลา โดยในการทดลองนี้ทำในช่วง 15 พฤษภาคม 2542 ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงที่จะรับได้ครั้งสุดท้ายคือก่อนล่วงหน้าประมาณ 1 เดือน คือ 15 เมษายน 2542 เพื่อให้ทีมงานทดลองรถยนต์รุ่นใหม่สามารถเช็คงานและทำการแก้ไขงานอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงนี้ได้ ในการทดลองครั้งนี้มีการควบคุม การเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรมโดยบันทึกปัญหาความผิดพลาดในการดำเนินงานตามการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรมลงใน DIR เช่น มีการแจ้งเปลี่ยนหมายเลขสายไฟแต่ในช่วงการ

ทดลองไม่ได้เปลี่ยนหมายเลขสายไฟตามเอกสารที่ออกมา ถือว่าเป็น 1 ปัญหา ซึ่งจำนวนการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรมตามใบ DIR พบในเอกสารที่ออกมาทั้งหมด 218 รายการ ได้รับไปดำเนินการ 200 รายการ และทำตาม 183 รายการ ดังรายละเอียดตารางที่ 4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ปริมาณการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรมและการดำเนินการ

การเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม	จำนวนเอกสารที่ได้รับ (รายการ)	ปัญหาในการทดลอง				
		ครั้งที่ 1	ครั้งที่ 2	ครั้งที่ 3	ครั้งที่ 4	รวม
1. ขั้นตอนออกเอกสาร	218	0	0	0	0	0
2. ขั้นตอนการรับเอกสาร	200	5	4	5	4	18
3. ขั้นตอนการทำตาม	183	8	6	2	1	17
รวม		**13**	**10**	7	5	**35**

จากตารางที่ 4.6 พบว่าปัญหาทั้ง 3 ขั้นตอนรวม 35 รายการ ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าในขั้นตอนระหว่างออกเอกสารและรับเอกสารจะพบว่า จำนวนการออกเอกสารการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรมไม่ตรงกับจำนวนที่รับถึง 18 รายการอันเนื่องมาจาก การออกเอกสารช้า 8 รายการ การรับเอกสารแล้วไม่ได้เช็คดูรายการ 10 รายการ และในส่วนความแตกต่างของการรับเอกสารมาและดำเนินการไม่ทัน 17 รายการ อันเนื่องมาจากการเข้าใจผิดในเนื้อหา 5 รายการ การไม่มีชิ้นส่วนมา 5 รายการ การไม่ได้ตรวจเช็คชิ้นส่วน ก่อนการทดลอง 7 รายการ จะพบว่าการเช็คและการทำการแก้ไขมีส่วนสำคัญยิ่ง ดังนั้น การควบคุมการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม น่าจะเป็นปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของสายการผลิตด้วยเช่นกัน

4.1.3 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักร ได้แก่ จำนวนครั้งของการทดลอง และการติดตามผล โดยมีรายละเอียดในการเก็บข้อมูลดังนี้

จำนวนครั้งของการทดลอง ในการทดลองเครื่องจักร สามารถแบ่งการทดลองออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็น ระยะก่อนการทดลองครั้งที่ 1 และส่วนที่ 2 เป็นการทดลองครั้งที่ 1 โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) ระยะก่อนการทดลอง ครั้งที่ 1 เป็นการทดลองหลังจากที่ทำเครื่องจักรต้นแบบขึ้นมาแล้ว โดยมากถือเป็นการทดลองอย่างไม่เป็นทางการ การบันทึกจำนวนครั้งไม่แน่นอนจึงไม่ได้ระบุหรือบันทึกไว้ ดังนั้นในการทดลองครั้งที่ 1 จะมีทีมทดลองรถยนต์รุ่นใหม่จะเข้าร่วมในการทดลองอย่างไม่สม่ำเสมอและจะร่วมเสนอแนะข้อมูลบางประการ

(2) ระยะทดลองครั้งที่ 1 ซึ่งมีรถยนต์เข้าทำการประกอบทั้งหมด จากการติดตามทดลองเครื่องจักรทั้งหมด ได้ผลการทดลองโดยอาศัยเกณฑ์เกี่ยวกับการติดตามปัญหาคุณภาพชิ้นส่วน คือ ให้บันทึกปัญหาเครื่องจักรลงในแบบฟอร์มร้องขอให้แก้ไขปัญหา (DIR - Design Investigation Request) โดยได้ผลการทดลอง ดังรูปที่ 4.3 ดังนี้

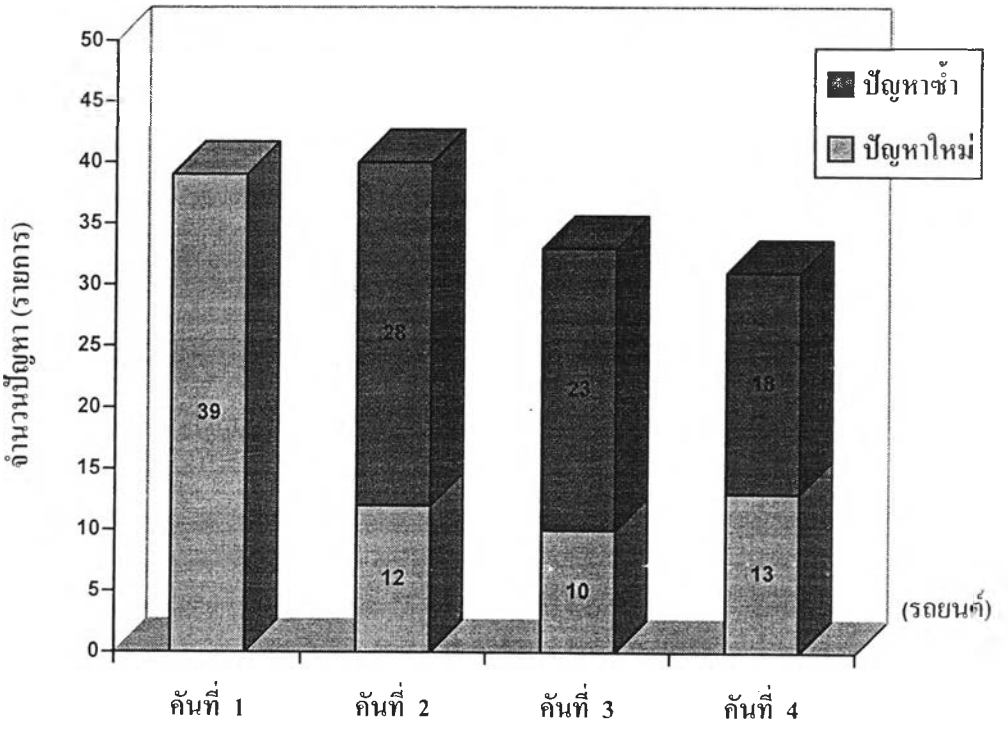

รูปที่ 4.3 ปัญหาเครื่องจักรจากการทดลองรถยนต์ 4 คัน

และจากข้อมูลปัญหาทั้งหมด สามารถแบ่งประเภทความสำคัญของปัญหาเป็น 4 ระดับ คือ A B C D ตามเกณฑ์ที่อธิบายไปแล้ว สามารถแบ่งผลของการทดลองเครื่องจักร ดังรูปที่ 4.4 ดังนี้

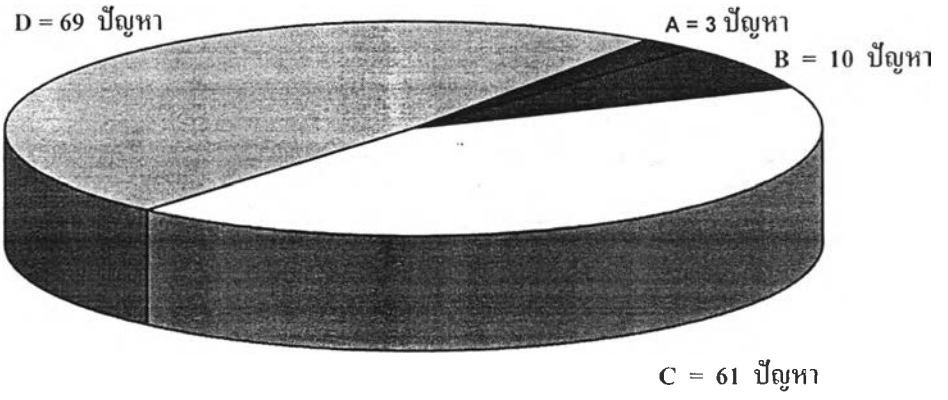

รูปที่ 4.4 ปัญหาเครื่องจักรแบ่งตามความสำคัญของปัญหาช่วงการทดลองประกอบรถยนต์ 4 คัน

จากรูปที่ 4.4 พบว่า ระยะการทดลองครั้งที่ 1 จำนวนปัญหาของเครื่องจักร ที่เป็นปัญหาวิกฤตถ้าปล่อยไปจะทำให้ไม่สามารถผลิตปริมาณมากได้ มีจำนวน 3 ปัญหา และปัญหาที่ต้องการแก้ไขและตรวจสอบในการทดลองครั้งต่อไปมีจำนวน 10 ปัญหา นอกจากนี้ปัญหาของเครื่องจักรที่ไม่สำคัญมากสามารถปิดปัญหาได้เลยมี 61 ปัญหา และปัญหาที่พบมากที่สุดคือปัญหาที่เกิดขึ้น 69 ปัญหา ซึ่งปัญหาเครื่องจักรที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ต้องใช้การแก้ไขในการทดลองรอบต่อไป ในการติดตามปัญหานั้นมีกฎเกณฑ์ คือ

- ในบางปัญหาที่ทำการแก้ไขเสร็จแล้ว อาจมีการนัดการทดลองนอกรอบการทดลอง โดยแผนกวิศวกรรมประจำการส่งชิ้นส่วนตัวอย่างมาทำการทดลอง
- ทำการประชุมติดตามทุก 1 สัปดาห์
- รายงานความคืบหน้า ให้ระดับจัดการทราบเป็นระยะ ๆ

4.1.4 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ ได้แก่ การออกแบบ การใช้พื้นที่ การทดลองใช้ และการติดตามผล

ก. การออกแบบ หลักเกณฑ์ที่จะประเมินการออกแบบที่สมบูรณ์ประกอบไปด้วยการออกแบบตามข้อมูลที่ได้รับมา และการได้ทวนแบบกับชิ้นส่วนจริง ในช่วงการทดลองครั้งที่ 1 มีข้อมูลดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ผลการติดตามปัญหาของชั้นวางชิ้นส่วนและภาชนะขนถ่าย

ชั้นวางชิ้นส่วนและภาชนะขนถ่าย		จำนวนชิ้นส่วนเปลี่ยนแปลง (ชิ้น)	จำนวนอุปกรณ์		การออกแบบ		การใช้พื้นที่ (ตารางเมตร)	ปัญหาการทดลอง	จำนวนปัญหา
					ข้อมูล	ชิ้นส่วน			
ชั้นวางชิ้นส่วน	ชั้นวางแบบไหล	197	ปรับปรุง	70	70	-	1280	เพิ่มชั้นวางอีก 5 ตัว	5
			ใหม่	10	10	-	40	หาที่ลงไม่ได้ 5 ตัว ในสายการประกอบทริม	5
	ชั้นวางแบบเพาว์	45	ปรับปรุง	30	30	-	30	เพิ่มเบาว์ 2 ตัว เนื่องจากจัดไม่ลงตัว 5 ตัว	2
			ใหม่	5	5	-	5	หาที่ลงไม่ได้ 2 ตัว	5
	ถาดใส่ชิ้นส่วน	1	ปรับปรุง	1	1	1	ไม่ได้ใช้พื้นที่เป็นการถาวร	จุดยึดไม่แน่น	2
			ใหม่	-	-	-	-	-	-
ภาชนะขนชิ้นส่วน	ภาชนะขนชิ้นส่วนธรรมดา	221	ปรับปรุง	60	60	-	ไม่ได้ใช้พื้นที่เป็นการถาวร	ไม่เพียงพอ 5 ตัว	5
			ใหม่	6	6	-	ไม่ได้ใช้พื้นที่เป็นการถาวร	เพิ่ม 1 ตัว	1
	ภาชนะขนชิ้นส่วนพิเศษ	12	ปรับปรุง	10	10	5	ไม่ได้ใช้พื้นที่เป็นการถาวร	ปรับปรุงใหม่ 5	5
			ใหม่	2	2	2	ไม่ได้ใช้พื้นที่เป็นการถาวร	ปรับปรุงใหม่ 2	2
รวม		243	ปรับปรุง	171	171	6			19
			ใหม่	23	23	2			13

ในอุปกรณ์วางชิ้นส่วนนั้นจำเป็นต้องศึกษาปริมาณการใช้ชั้นวาง การใช้พื้นที่ ซึ่งมีความแปรผันตามการออกแบบ และการออกแบบยังจะแปรผันตามข้อมูลการออกแบบที่ได้มาหรือการมีตัวอย่างชิ้นส่วนงานใช้ในการทดลอง ย่อมเป็นการช่วยลดปัญหาเกี่ยวกับอุปกรณ์

4.1.5 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบ ได้แก่ การติดตามปัญหา และจากการทดลองการประกอบทั้ง 4 คัน ดังรายละเอียดตารางที่ 4.8 ดังนี้

ตารางที่ 4.8 จำนวนปัญหาจากการทดลองวัตถุดิบที่ทำการทดลอง 4 คัน

รายการวัตถุดิบที่ต้องทำการทดลอง	จำนวนปัญหาจากการทดลองประกอบ			
	คันที่ 1	คันที่ 2	คันที่ 3	คันที่ 4
1. กาวโรยประตู	0	0	0	0
2. กาวโรยฝ้าหลังคา	0	0	0	0
3. น้ำยาทาตัวถัง (Body Primer)	1	1	1	1
4. น้ำยาทากระจก (Glue Primer)	0	0	0	0
5. กาวกระจก	0	0	0	0
6. น้ำมันชุดขับหน้า	1	1	1	1
7. น้ำมันชุดขับหลัง	1	1	1	0
8. น้ำมันเครื่อง	1	1	0	0
9. น้ำมันเกียร์	1	1	1	1
10. น้ำมันเพาว์เวอร์	1	1	0	0
11. น้ำยากระจก	0	0	0	0
12. น้ำมันเบรค	0	0	0	0
13. น้ำยา LLC	1	1	1	1
14. น้ำยาแอร์	1	1	0	0
15. น้ำมันเชื้อเพลิง	0	0	0	0
รวม	**8**	**8**	**5**	**5**

จากตารางที่ 4.8 สามารถสรุปปัญหาจากการทดลองวัตถุดิบที่ทำการทดลอง 4 คัน พบว่า รายการวัตถุดิบที่ต้องทำการทดลองมีทั้งหมด 15 รายงาน และจากการทดลองประกอบทั้ง 4 คัน จะพบปัญหาดังนี้ ในการประกอบรถยนต์ คันที่ 1 พบ 8 ปัญหา คันที่ 2 พบ 8 ปัญหา คันที่ 3 พบ 5 ปัญหา คันที่ 4 พบ 5 ปัญหา ซึ่งปัญหาและรายการวัตถุดิบทั้งหมด จะถูกนำไปกำหนดเป็นดัชนีชี้วัดในบทต่อไป และสามารถสรุปได้ดังรูปที่ 4.5 ดังนี้

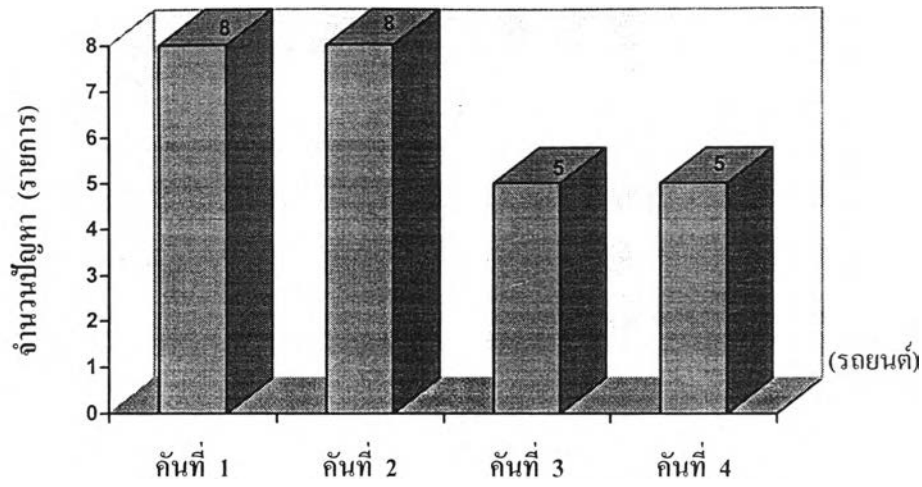

รูปที่ 4.5 จำนวนปัญหาจากการทดลองวัตถุดิบที่ทำการทดลอง 4 คัน

4.2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการผลิตในขั้นตอนการเตรียมการ

ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพและความสูญเสียในขั้นตอนเตรียมการผลิตมาแล้ว และจะนำปัจจัยดังกล่าวมาหาปัจจัยที่แท้จริงของระบบว่าปัจจัยใดบ้างมีการทำรูปแบบการเก็บข้อมูลจากการทดลองประกอบรถยนต์ 4 คัน ที่มีผลต่อระบบการผลิตในขั้นตอนการเตรียมการ โดยระบบที่ดี คือระบบที่เมื่อมีการปรับปรุงปัจจัย ถ้าปัจจัยมีอิทธิพลต่อระบบ ผลที่ได้ออกมาจะมีแนวโน้มดีหรือปัญหาลดลง

ดังนั้นในที่นี้จะหาความสัมพันธ์ของปัจจัยและผล ที่ได้โดยการคำนวณ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient Of Correlation) จะใช้ ρ สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อมูลระหว่างตัวแปร X และ ตัวแปร Y และจะใช้สัญลักษณ์ r_{XY} แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สำหรับข้อมูลที่ได้จากตัวอย่าง

ค่าสัมประสิทธิ์สหพันธ์ที่จะใช้เป็นค่าวัดความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง โดยใช้สูตร

$$r_{XY} = \frac{\Sigma(x-\bar{x})(y-\bar{y})}{\sqrt{\left[\Sigma(x-\bar{x})^2\right]\left[(y-\bar{y})^2\right]}}$$

โดยที่ r_{XY} คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร X และ Y และ $-1 < r_{XY} < 1$

ค่าของสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์จะบอกความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยสามารถบอกขนาดของความสัมพันธ์และทิศทางของความสัมพันธ์ได้ดังนี้คือ

(1) เมื่อ $r_{XY} = -1$ หมายถึง ตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันมาก หรือมีความสัมพันธ์กันสมบูรณ์และเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

(2) เมื่อ r_{XY} เข้าใกล้ -1 หมายถึง ตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก และเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม

(3) เมื่อ $r_{XY} = 0$ หมายถึง ตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กันในรูปแบบที่ไม่แน่นอน กล่าวคือ มีการกระจายไปในทุกทิศทางจนไม่สามารถบอกได้ว่าถ้าค่าตัวแปรตัวหนึ่งเพิ่มขึ้นหรือลดลง ค่าของตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะเป็นอย่างไร

(4) เมื่อ r เข้าใกล้ 1 หมายถึง ตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมากและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

(5) เมื่อ $r = 1$ หมายถึง ตัวแปรทั้ง 2 ตัวแปรมีความสัมพันธ์กันมากหรือมีความสัมพันธ์กันสมบูรณ์ และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

สำหรับปัจจัยทั้ง 5 กลุ่มจะถูกนำมาวิเคราะห์ดังต่อไปนี้

4.2.1 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพนักงาน ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับจำนวนครั้งของการฝึกอบรมและการจัดงาน

ก. ปัจจัยจำนวนครั้งของการฝึกอบรมมีผลต่อระดับทักษะการประกอบของพนักงาน โดย

กำหนดให้ X แทน จำนวนครั้งของการฝึกอบรม

Y แทน ระดับทักษะการประกอบของพนักงาน

โดยที่ r_{XY} คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการฝึกอบรมและระดับทักษะการประกอบของพนักงาน และ $-1 < r_{XY} < 1$ จากข้อมูลตารางที่ 4.4

นำมาแทนค่าในสูตร

$$r_{XY} = \frac{\Sigma(x-\bar{x})(y-\bar{y})}{\sqrt{\left[\Sigma(x-\bar{x})^2\right]\left[(y-\bar{y})^2\right]}}$$

$$r_{XY} = 0.67$$

จากค่า $r_{XY} = 0.67$ ซึ่งมีซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 หมายความว่า จำนวนครั้งที่ฝึกกับระดับทักษะการประกอบของพนักงามีความสัมพันธ์กัน

จากค่า r_{XY} พบว่าระหว่างจำนวนครั้งการฝึกกับระดับทักษะมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมากและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกล่าวคือถ้าจำนวนครั้งการฝึกมีมากขึ้น ระดับทักษะของพนักงานก็จะดีขึ้น

ข. หาว่าปัจจัยการจัดงานมีความสัมพันธ์กับระดับทักษะการประกอบขอ งพนักงานโดย

กำหนดให้ X แทน เวลาการจัดงาน

Y แทน ระดับทักษะการประกอบของพนักงาน

โดยที่ r_{XY} คือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการจัดงานและระดับทักษะการประกอบของพนักงาน และ $-1 < r_{XY} < 1$ จากข้อมูลตารางที่ 4.4

นำมาแทนค่าในสูตร $$r_{XY} = \frac{\Sigma(x-\bar{x})(y-\bar{y})}{\sqrt{\left[\Sigma(x-\bar{x})^2\right]\left[(y-\bar{y})^2\right]}}$$

$$r_{XY} = -0.75$$

จากค่า r_{XY} = - 0.75 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ -1 หมายความว่า การจัดงานยิ่งจัดเวลามากเกินกว่ารอบเวลาการผลิต ระดับทักษะการประกอบของพนักงานจะลดลง เป็นความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้าม ซึ่งหมายความว่า ด้านพนักงานมีระดับทักษะการประกอบที่สูงขึ้น จะใช้เวลาการจัดงานน้อยลงเรื่อยๆ

4.2.2 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับชิ้นส่วน ได้แก่ ปัจจัยที่เกี่ยวกับจำนวนการติดตามการทดลองและในส่วนของการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม

ก. จำนวนครั้งของการติดตามการทดลอง จะมีความสัมพันธ์กับจำนวนปัญหา

กำหนดให้ X แทน จำนวนการติดตามการทดลองในรถยนต์ 4 คัน

Y แทน จำนวนปัญหาที่พบ

โดย r_{XY} คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้ง ของการทดลองติดตามผลและจำนวนปัญหาที่พบจากข้อมูลตารางที่ 4.5

นำมาแทนค่าในสูตร $$r_{XY} = \frac{\Sigma(x-\bar{x})(y-\bar{y})}{\sqrt{\left[\Sigma(x-\bar{x})^2\right]\left[(y-\bar{y})^2\right]}}$$

$$r_{XY} = -0.53$$

จากค่า r_{XY} ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ -i หมายความว่าการติดตามผลยิ่งมากครั้งแนวโน้มของจำนวนปัญหาจะลดลงเป็นความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้ามดังรูปที่ 4.6

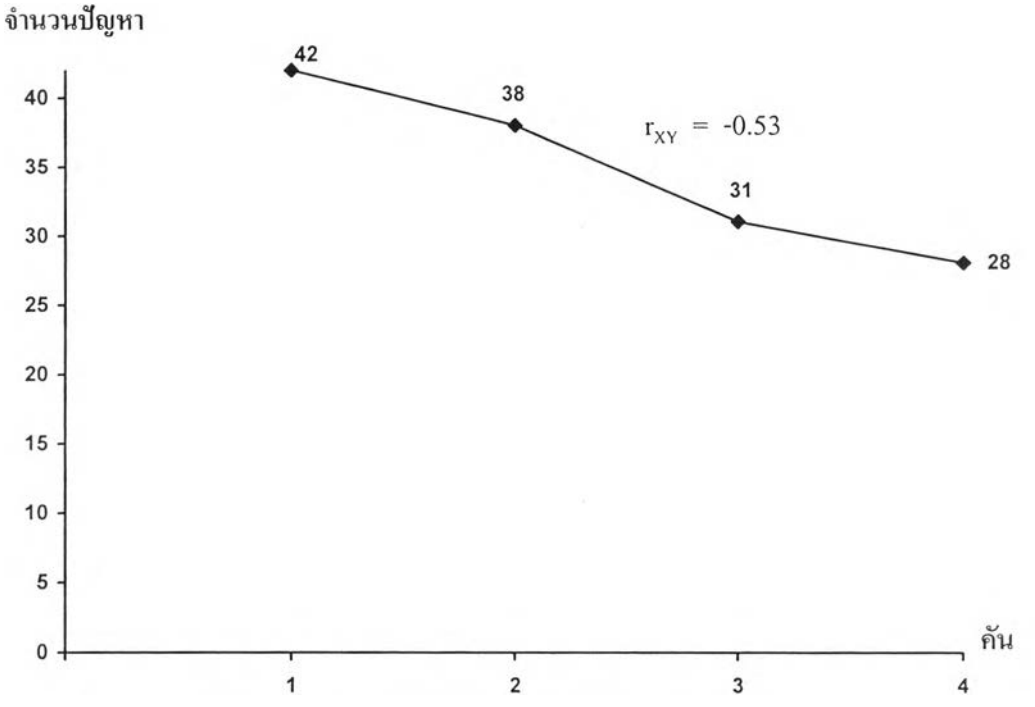

รูปที่ 4.6 ความสัมพันธ์ระหว่างการติดตามการทดลองในรถยนต์ 4 คัน กับจำนวนปัญหา

จากรูปที่ 4.6 พบว่า จำนวนครั้งของการทดลองติดตามมีความสัมพันธ์กับจำนวนปัญหา และเป็นไปในทิศทางตรงข้ามกัน กล่าวคือ ถ้าจำนวนครั้งของการทดลองติดตามเพิ่มมากขึ้นจะทำให้จำนวนปัญหาลดลง

ข. จำนวนการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม จะมีความสัมพันธ์กับปัญหาที่พบ

กำหนดให้ X แทน จำนวนครั้งของการทดลองติดตามในรถยนต์ 4 คัน
Y แทน จำนวนปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม

โดย r_{XY} คือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการทดลองติดตามและจำนวนปัญหาที่พบจากข้อมูลตารางที่ 4.6

มาแทนค่าในสูตร $$r_{XY} = \frac{\Sigma(x-\bar{x})(y-\bar{y})}{\sqrt{\left[\Sigma(x-\bar{x})^2\right]\left[(y-\bar{y})^2\right]}}$$

$$r_{XY} = -0.63$$

จากค่า r_{XY} ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ -1 หมายความว่าการติดตามผลมากครั้งแนวโน้มของจำนวนปัญหาจะลดลงเป็นความสัมพันธ์ในทางการตรงข้ามดังรูปที่ 4.7

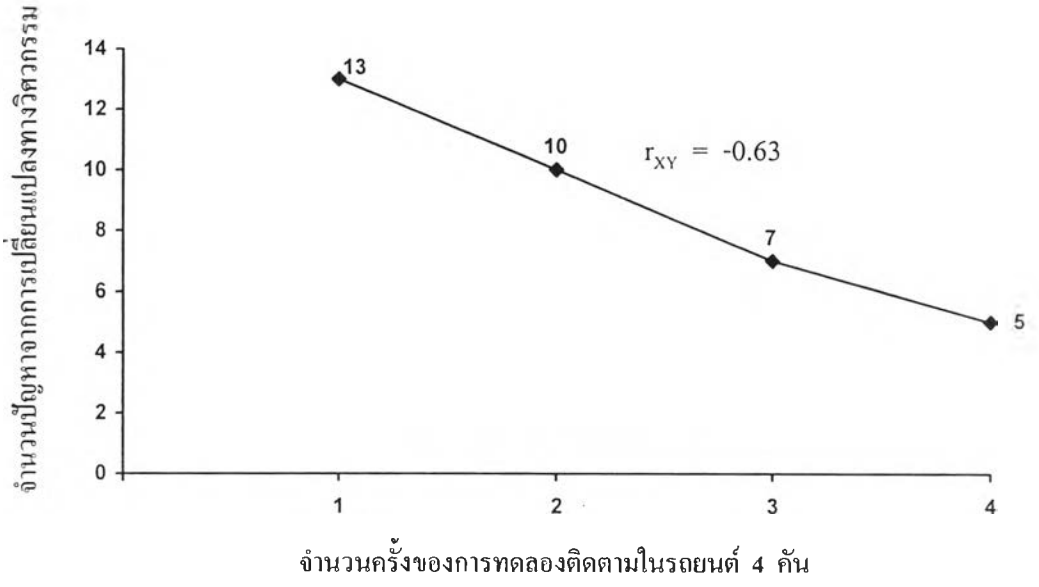

รูปที่ 4.7 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการทดลองติดตามในรถยนต์ 4 คัน กับจำนวนการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรมจำนวนมาก

จากรูปที่ 4.7 จะพบว่าจำนวนครั้งของการทดลองติดตาม กับการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรมมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างมาก และเป็นไปในทิศทางตรงกันข้าม กล่าวคือถ้าจำนวนครั้งของการทดลองติดตามมีจำนวนมากขึ้น จำนวนปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรมจะน้อยลง

4.2.3 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับเครื่องจักร ได้แก่ จำนวนครั้งของการติดตามผลการทดลอง ซึ่งปัจจัยจำนวนครั้ง ของ การทดลองมีผลต่อจำนวนปัญหาโดย

กำหนดให้ X แทน จำนวนครั้งของการทดลอง

Y แทน จำนวนปัญหา

โดยที่ r_{XY} คือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการฝึกอบรมและจำนวนปัญหา และ $-1 < r_{XY} < 1$ จากข้อมูลรูปที่ 4.9

นำมาแทนค่าในสูตร $r_{XY} = \frac{\Sigma(x-\bar{x})(y-\bar{y})}{\sqrt{\left[\Sigma(x-\bar{x})^2\right]\left[(y-\bar{y})^2\right]}}$

$$r_{XY} = -0.59$$

จากค่า r_{XY} = -0.59 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ -1 หมายความว่า จำนวนครั้งของการทดลองประกอบยิ่งมากจำนวนปัญหาก็จะลดลงดังรูปที่ 4.8

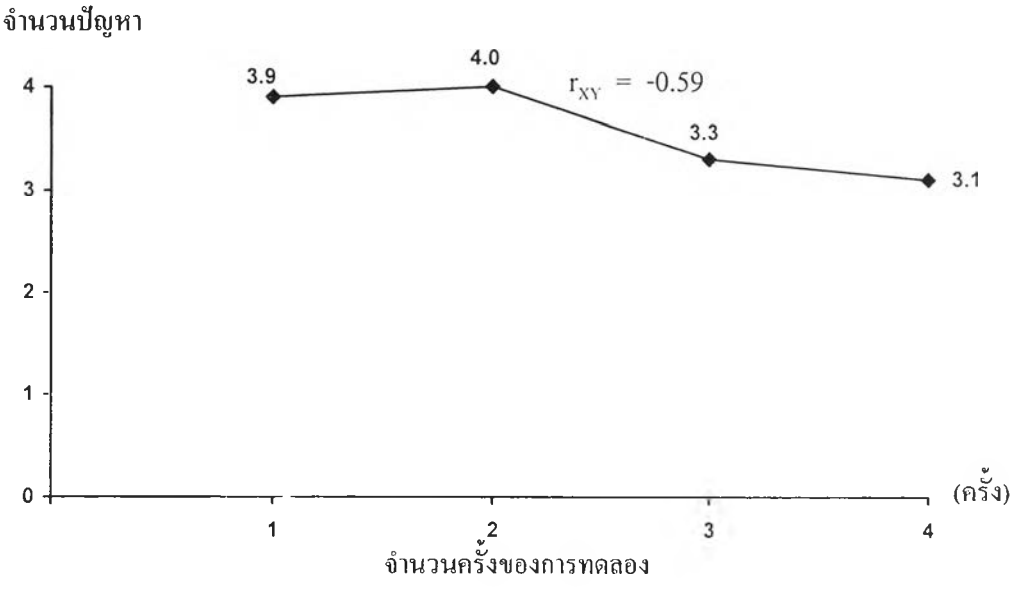

รูปที่ 4.8 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการทดลองกับจำนวนปัญหา

รูปที่ 4.8 พบว่า การทดลองทั้ง 4 ครั้ง กระทำ ในรถยนต์ครั้งละ 1 คัน ซึ่งพบปัญหา นำมาวิเคราะห์ได้ว่า จำนวนครั้งของการทดลองกับจำนวนปัญหามีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทิศทางตรงข้ามกัน ซึ่งหมายความว่าจำนวนครั้งของการทดลองมากขึ้น จำนวนปัญหาจะลดลง

4.2.4 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์ ได้แก่ การออกแบบกับการใช้พื้นที่ เนื่องจากเป็นการออกแบบครั้งแรกและยังขาดการปรับปรุงเป็นครั้งที่ 2 จึงยังไม่สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลที่ได้ในตอนนี้ ซึ่งจะสามารถพิสูจน์ความสัมพันธ์จากการทดลองประกอบครั้งต่อไป

4.2.5 กลุ่มปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบ ได้แก่ การติดตามปัญหาจากการทดลอง

โดยกำหนดให้ X แทน จำนวนครั้งของการทดลอง

Y แทน ปัญหาในแต่ละการทดลอง

โดย r_{XY} คือค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง จำนวนครั้งของการทดลองและปัญหาจากข้อมูลรูปที่ 4.6

นำมาแทนค่าในสูตร $$r_{XY} = \frac{\Sigma(x-\bar{x})(y-\bar{y})}{\sqrt{\left[\Sigma(x-\bar{x})^2\right]\left[(y-\bar{y})^2\right]}}$$

$$r_{XY} = -0.64$$

จากค่า $r_{XY} = -0.64$ ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ -1 หมายความว่า การทดลองยิ่งมากครั้ง จำนวนปัญหาก็ยิ่งจะลดลง ดังรูปที่ 4.9

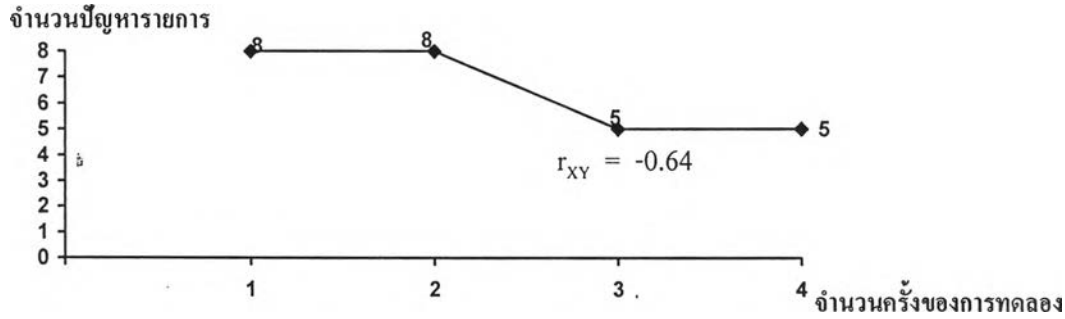

รูปที่ 4.9 ความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนครั้งของการทดลองกับจำนวนปัญหา

รูปที่ 4.9 พบว่า จำนวนครั้งของการทดลองกับจำนวนปัญหามีความสัมพันธ์กันและเป็นไปในทิศทางตรงข้ามกัน ซึ่งหมายความว่าถ้าจำนวนครั้งของการทดลองมากขึ้น จำนวนปัญหาจะลดลง

จากการศึกษาปัจจัยทั้งหมดพบว่าปัจจัยหลายอย่างมีผลกระทบต่อสายการผลิตในขั้นตอนการเตรียมการ เช่น ในส่วนของพนักงาน ประสบการณ์การในการทำงาน พื้นฐานความคิด ความสามารถเฉพาะตัว จำนวนครั้งของการฝึก ตลอดจนการจัดงานให้พนักงาน ล้วนแต่มีอิทธิพลต่อระดับทักษะการประกอบของพนักงานในส่วนของวัตถุดิบ ชิ้นส่วน เครื่องจักรเครื่องมือ เป็นงานที่มีการเตรียมจากแผนกอื่น ซึ่งสิ่งที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพได้แก่ การออกแบบ ข้อมูลการออกแบบ ความสามารถของผู้ออกแบบ ความสามารถในการทดสอบในการออกแบบ เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพของสายการผลิตทั้งสิ้น แต่เมื่อเข้ามาสู่ขั้นตอนการเตรียมสายการ

ผลิตแล้วนั้น บางปัจจัยไม่สามารถแก้ปัญหาโดยการย้อนกลับไปทำการปรับปรุงข้อผิดพลาดตั้งแต่เริ่มต้นดังนั้นในขั้นตอนนี้ทีมทดลองรถรุ่นใหม่จึงรับผิดชอบในการตรวจเช็คปัญหาและป้อนกลับไปยังแผนกที่รับผิดชอบเพื่อให้ทำการแก้ไข เช่น กรณีปัญหาชิ้นส่วนภายในประเทศผลิตไม่ได้อาจต้องแก้ไขโดยการสั่งชิ้นส่วนจากต่างประเทศมาแทนชั่วคราว ดังนั้นในการเลือกปัจจัยที่จะนำมาทำการศึกษาจึงเลือกเฉพาะปัจจัยที่ทีมงานรถรุ่นใหม่เกี่ยวข้องและสามารถดำเนินการในขั้นตอนการเตรียมการเท่านั้นและจากการวิเคราะห์ปัจจัยทั้ง 5 กลุ่ม พบว่าแต่ละกลุ่มจะมีปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการผลิตของสายการผลิตซึ่งสามารถสรุปได้ดังตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพสายการผลิต

กลุ่มเกี่ยวข้อง	ปัจจัย	r_{xy}	ความสัมพันธ์
- พนักงาน	- จำนวนครั้งการฝึกกับระดับทักษะการประกอบ	0.67	ทิศทางเดียวกัน
	- ระดับทักษะการประกอบของพนักงานกับเวลาการจัดงาน	-0.75	ทิศทางตรงข้าม
- ชิ้นส่วน	- จำนวนการติดตามการทดลองใน รถยนต์ 4 คัน การทดลองกับจำนวนปัญหาที่พบ	- 0.53	ทิศทางตรงข้าม
	- จำนวนครั้งของการทดลองติดตามกับจำนวนปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม	- 0.63	ทิศทางตรงข้าม
อุปกรณ์	- การออกแบบกับพื้นที่	-	ทิศทางตรงข้าม
วัตถุดิบ	- จำนวนครั้งการทดลองกับจำนวนปัญหา	- 0.64	ทิศทางตรงข้าม
เครื่องจักร/เครื่องมือ	- จำนวนครั้งของการทดลองกับจำนวนปัญหา	-0.59	ทิศทางตรงข้าม

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการผลิตในขั้นตอนการเตรียมการ พบว่ามี 5 กลุ่มปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวข้องและแต่ละกลุ่มจะมีปัจจัยที่สามารถทดลองได้ในช่วงการทดลองนี้ มีทั้งหมด 7 ปัจจัย และได้ทดสอบความสัมพันธ์แล้ว 6 ปัจจัย และปัจจัยด้านอุปกรณ์ซึ่งเป็นเรื่องการออกแบบกับพื้นที่ซึ่งจะสามารถพิสูจน์ได้จากการทดลองประกอบครั้งต่อไป หลังจากได้พิสูจน์ปัจจัยแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะนำปัจจัยนั้นๆ มากำหนดเป็นดัชนีมาตรฐานต่อไป

4.3 การกำหนดดัชนี

ดัชนี (Index) เป็นเครื่องชี้บ่ง ถึงสภาพการดำเนินการ ปัจจุบันมีการใช้งานการหลากหลายในรูปของดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพ (KPI Key Performance Index) ดัชนีเหล่านี้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการจัดการและการบริหารทางด้านต่าง ๆ ตัวอย่างการใช้ดัชนีวัดผลทางธุรกิจ เช่น อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน อัตราส่วนกำไรสุทธิต่อยอดขาย อัตราหมุนเวียนของเงินทุน และอัตราส่วนมูลค่าเพิ่มต่อยอดขาย

ส่วนในฝ่ายผลิตเองนั้นในขั้นตอนการผลิตปริมาณมาก (Mass Production) ก็มีการใช้ดัชนีเหล่านี้ได้แก่ อัตราการประกอบรถยนต์ดี อัตราปัญหาจากการประกอบและอัตราปัญหาน้ำรั่วทางด้านสายผลิตในขั้นตอนการเตรียมการนั้นมีการใช้ดัชนีประยุกต์ใช้แต่โดยมากจะเน้นดัชนีทางด้านคุณภาพ ได้แก่ อัตราการประกอบผิดพลาดในช่วงการทดลองประกอบครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 อัตราปัญหาน้ำรั่วจากการประกอบครั้งที่ 1 ครั้งที่ 2 ซึ่งเราพบว่าดัชนีที่ใช้ในขั้นตอนการเตรียมการนั้นยังขาดอีกหลายตัวที่จะบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของการเตรียมสายการผลิต ได้แก่ ด้านพนักงาน ด้านเครื่องจักร ด้านอุปกรณ์ ด้านชิ้นส่วนและด้านวัตถุดิบ จึงสนใจที่จะทำการศึกษาและกำหนดดัชนีที่เหมาะสมมาใช้งานต่อไป

ในการกำหนดดัชนีนี้จะพยายามใช้วิธีการเชื่อมโยงปัจจัยนำเข้ากระบวนการกับผลลัพธ์ (Input - Process - Outcome - continum) แต่ดัชนีเหล่านี้อาจไม่ใช้วิธีประเมินกระบวนการเตรียมสายการผลิตที่แน่นอนในทุกกรณี เพราะมีเงื่อนไขหรือองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้องแต่อย่างไรก็ดี ดัชนีที่จะกำหนดเหล่านี้จะชี้ถึงประสิทธิภาพของสายการผลิตในขั้นตอนการเตรียมการได้ในระดับหนึ่ง ตามกรอบแนวคิดของ Hofer และคณะ (1997) เสนอแนวคิดการเลือกและทดสอบความถูกต้องของเครื่องชี้วัด ใช้โดยอาศัย 4 แนวทางในการเลือกดัชนี

(1) การเลือกดัชนีผู้วิจัยใช้วิธีการ 3 อย่าง คือ เลือกดัชนีจากการทบทวนวรรณกรรมจากนโยบายและจากการรวบรวมข้อมูลทั้งการปฏิบัติและทบทวน การเกิดปัญหาเนื่องจากสาเหตุหลัก

(2) ตั้งเกณฑ์หรือมาตรฐานขึ้นมาบนพื้นฐานของข้อมูลในข้อ 1

(3) ทบทวนทดสอบการบ่งชี้ของดัชนีว่าสามารถชี้ถึงปัญหาได้หรือไม่

(4) ติดตามผลการนำไปใช้จริงและทำการปรับปรุง

ดังนั้นจากกระบวนการทั้ง 4 ขั้นตอนได้มีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

การเลือกดัชนี โดยอาศัยข้อมูลทั้งทางด้านปฏิบัติและการทบทวนปัญหาและหาสาเหตุในบทที่ 3 เราสามารถแบ่งปัจจัยต่างๆ เป็นกลุ่ม ได้ทั้งหมด 5 กลุ่ม ที่เกี่ยวข้อง คือ พนักงาน ชิ้นส่วน เครื่องมือ อุปกรณ์ วัตถุดิบ ซึ่งแต่ละกลุ่ม จะมีปัจจัยนำเข้าที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มนั้น ๆ เช่น กลุ่มของพนักงาน จะมีจำนวนครั้งของการฝึกงานที่จะส่งผลต่อระดับทักษะการประกอบงาน กล่าวคือ ถ้าจำนวนการฝึกงานมากพนักงานก็จะมีทักษะการประกอบมาก ถ้าจำนวนครั้งการฝึกงานน้อยพนักงานก็จะมีทักษะการประกอบน้อย ซึ่งประเด็นนี้จะส่งผลกระทบต่อชั่วโมงแรงงานที่จะต้องเพิ่มขึ้นเท่ากับเป็นความสูญเสียที่สายการผลิตในขั้นตอนการเตรียมการจะได้รับ ดังนั้นจึงสามารถมองสายการผลิตในขั้นตอนการเตรียมการอย่างเป็นระบบได้คือ มีส่วนนำเข้าระบบซึ่งได้แก่ ปัจจัยนำเข้าทั้ง 7 ตัว มีส่วนออกจากระบบภายหลังจากจัดการกับปัจจัยนำเข้าและยังมีผลกระทบต่อช่วงการผลิตปริมาณมาก รายละเอียดแสดงได้ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำเข้า ส่วนที่ได้จากระบบการทดลองและผลกระทบ

กลุ่มที่เกี่ยวข้อง	ปัจจัย	ส่วนที่ได้จากระบบการเตรียมการผลิต	ผลกระทบช่วงการผลิตปริมาณมาก
พนักงาน	- จำนวนการฝึกงาน - การจัดงาน	- ระดับทักษะการประกอบ	- ชั่วโมงแรงงาน - การหยุดสายการประกอบ
ชิ้นส่วน	- จำนวนการทดลอง - จำนวนครั้งการติดตามการเปลี่ยนแปลง	- ปัญหาชิ้นส่วน - ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม	- ความสูญเสีย - ความผิดพลาดทางการประกอบ
เครื่องมือ	- จำนวนครั้งของการทดลอง	- จำนวนปัญหาเครื่องมือ	- ความสูญเสียของเครื่องมือที่ไม่ได้ใช้งาน
อุปกรณ์	- ความสมบูรณ์การออกแบบ	- พื้นที่ที่ใช้ในการวางอุปกรณ์ - การใช้งานได้จริงของอุปกรณ์	- จำนวนการใช้งานได้จริง
วัตถุดิบ	- จำนวนครั้งของการทดลอง	- จำนวนปัญหาของการใช้วัตถุดิบ	- ความสูญเสียด้านวัตถุดิบ

จากความสัมพันธ์ในตาราง 4.10 สามารถเลือกดัชนีเพื่อมาชี้วัดประสิทธิภาพของสายการผลิตในขั้นตอนการเตรียมการ จากส่วนที่ได้จากระบบการเตรียมการผลิตโดยอาศัยเกณฑ์การกำหนด ดัชนีภายใต้กฎเกณฑ์ใน 5 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

(1) เป็นลักษณะของตัววัดผลการปฏิบัติ (Characteristic Of Performance Measures) ซึ่งเป็นการประเมินภาพรวมโดยไม่ได้เน้นการประเมินผลการปฏิบัติของผู้ใดผู้หนึ่งโดยเฉพาะและลักษณะดัชนีเหล่านี้สามารถที่จะเพิ่มเติม ดัดแปลงหรือยกเลิกได้

(2) ลักษณะการดำเนินการของระบบประเมิน คือเป็นดัชนีที่อาศัยระบบข้อมูลซึ่งการประเมินความเชื่อถือของดัชนีขึ้นอยู่กับข้อมูลการปฏิบัติจริง

(3) คุณภาพของข้อมูลและความแม่นยำของการวัด (Data Quality And Measure Acuracy) ความเชื่อถือของการใช้ดัชนีจะมีมากขึ้นถ้าดัชนีนั้นถูกนำมาทดลองและทดลองใช้ในหลาย ๆ สถานการณ์

(4) การปรับ (Adjustment Stratification) เป็นกระบวนการปรับปรุงดัชนีโดยพยายามตัดปัจจัยที่มีความแตกต่างกันออกไปเพื่อให้ดัชนีมีความถูกต้องมากขึ้น

(5) การป้อนกลับ (Performance Measure Pelatal Feedback) การนำดัชนีไปใช้สามารถเป็นตัวชี้บ่งเพื่อการป้อนกลับไปปรับปรุงกระบวนการให้ดีขึ้นจากกฎเกณฑ์ข้างต้นและดัชนีที่กำหนดขึ้นมานั้นทำให้เกิดคำถามหลายอย่างเกี่ยวกับดัชนีเหล่านี้ได้แก่ ตัวเลขดัชนีที่เหมาะสมควรเป็นเท่าใด ควรปรับปรุงดัชนีอย่างไร สามารถนำไปใช้ได้จริงหรือไม่ ดังนั้นเพื่อใช้ดัชนีเหล่านี้สามารถใช้งานได้จริงจึงต้องฝึกกระบวนการทดลองใช้ดัชนีต่อไป

ในงานอุตสาหกรรมจำเป็นต้องมีเครื่องมือใช้สำหรับวัดผลการดำเนินงาน ซึ่งการวัดดังกล่าวจะมองแค่เพียงผลผลิตที่เป็น Output อย่างเดียวไม่ได้ คงจะต้องรับรู้ว่าผลผลิตเหล่านั้นเกิดขึ้นโดยการใช้ทรัพยากร (Input) ไปเท่าไร ดังนั้นหน่วยวัดผลการดำเนินงานที่ดีจึงน่าจะใช้วัดด้วย ค่าดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพ ซึ่งมุ่งเน้นเรื่องการให้ผลงานโดยมีความสูญเสียของทรัพยากรที่ใช้ต่ำ ดังนั้นจากข้อมูลที่ได้มาทั้งหมด สามารถกำหนดเป็นดัชนีชี้วัด สูตรที่ใช้คำนวณและเหตุผลของการเลือกใช้ดัชนีได้ดังรายละเอียดตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ดัชนีชี้วัด สูตรคำนวณและเหตุผลของการเลือกใช้ดัชนีชี้วัดนี้(ก่อนการปรับปรุง)

ดัชนี	สูตร	เหตุผล
- อัตราพนักงานที่ผ่านการฝึกประกอบระดับเป้าหมาย	$\frac{\text{จำนวนพนักงานที่ผ่านการฝึกประกอบระดับเป้าหมายช่วงการเตรียมรถยนต์รุ่นใหม่}}{\text{จำนวนพนักงานที่เข้ารับการฝึกประกอบทั้งหมดในช่วงการเตรียมรถยนต์รุ่นใหม่}} \times 100$	ระดับทักษะการประกอบของพนักงานสามารถสะท้อนความพร้อมของสายการผลิตในขั้นตอนการเตรียมการ และในการเปลี่ยนแปลงรถยนต์รถรุ่นใหม่แต่ละครั้งจำนวนพนักงานมากย่อมเป็นภาระในการเตรียมงานที่มากด้วย

ตารางที่4.11ดัชนีชี้วัด สูตรคำนวณและเหตุผลของการเลือกใช้ดัชนีชี้วัดนี้ (ก่อนการปรับปรุง)(ต่อ)

ดัชนี	สูตร	เหตุผล
- อัตราการเกิดปัญหาชิ้นส่วนจากรถยนต์ที่ทดลอง	$\frac{\text{จำนวนปัญหาชิ้นส่วนจากการทดลอง}}{\text{จำนวนรถยนต์ที่ทดลองทั้งหมด}} \times 100$	ปัญหาของชิ้นส่วนเป็นตัวสะท้อนถึงการประสิทธิภาพการเตรียมงาน และในแต่ละครั้งของการเปลี่ยนแปลงรถยนต์รุ่นใหม่ชิ้นส่วนมีการเปลี่ยนแปลงไม่เท่ากันในรุ่นที่ ชิ้นส่วนที่มีการเปลี่ยนมากอาจจะมีแนวโน้มของปัญหามากตาม
- อัตราการเกิดปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม	$\frac{\text{จำนวนปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม}}{\text{จำนวนชิ้นส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งหมด}} \times 100$	การรับส่งข้อมูลทางวิศวกรรมมีโอกาสเกิดปัญหาการรับการส่ง การดำเนินการได้มากตามสภาพการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรรม ยิ่งในการเตรียมรถรุ่นไหนมีการเปลี่ยนแปลงทางวิศวกรมาก ย่อมมีโอกาสเกิดปัญหาได้สูง
- อัตราความบกพร่องของเครื่องจักร	$\frac{\text{จำนวนข้อบกพร่องของเครื่องจักรทั้งหมด}}{\text{จำนวนเครื่องจักรทั้งหมด}} \times 100$	ในการเตรียมสายการผลิตรถยนต์รุ่นใหม่จะมีการเปลี่ยนแปลงเครื่องจักรมาก โอกาสที่จะเกิดปัญหาก็มากตามไปด้วย
- การใช้พื้นที่สำหรับวางชิ้นส่วน	$\frac{\text{พื้นที่ที่ใช้สำหรับชั้นวางทั้งหมด}}{\text{จำนวนชิ้นส่วนทั้งหมด}} \times 100$	การออกแบบชั้นวางที่ดีจะใช้พื้นที่น้อยที่สุดสำหรับชิ้นส่วนสามารถวางได้ปัญหาด้านการออกแบบไม่สมบูรณ์ มีแนวโน้มที่จะมากขึ้นตามปริมาณงานของการออกแบบ เพราะที่มีจำนวนชิ้นส่วนเปลี่ยนมาก ชั้นวางก็ต้องมีการปรับปรุงจำนวนมาก
- อัตราการใช้งานได้จริงของอุปกรณ์	$\frac{\text{จำนวนอุปกรณ์ที่ใช้งานจริง}}{\text{จำนวนอุปกรณ์ทั้งหมด}} \times 100$	จำนวนอุปกรณ์ที่ออกแบบมาแล้วสามารถใช้งานได้จริงเป็นตัวบ่งชี้ถึงประสิทธิภาพของการเตรียมอุปกรณ์
- อัตราการเกิดปัญหาในการเตรียมวัตถุดิบ	$\frac{\text{ปัญหาการเตรียมวัตถุดิบ}}{\text{รายการวัตถุดิบทั้งหมด}} \times 100$	ปัญหาทางด้านวัตถุดิบนั้นมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรายการวัตถุดิบที่เปลี่ยน ถ้าวัตถุมีการเปลี่ยนแปลงรายการมากย่อมมีแนวโน้มการเกิดปัญหาสูง

การกำหนดดัชนี ในครั้งนี้ ได้ศึกษาใน กลุ่ม การเตรียมสายการประกอบรถยนต์รุ่นใหม่ ซึ่งเกี่ยวข้องกับ 5 ด้าน คือ ด้านพนักงาน ด้านชิ้นส่วน ด้านเครื่องมือ เครื่องจักร และด้านวัตถุดิบซึ่งได้เลือกตามเหตุผลที่กล่าวมาและแยกแยะได้ว่า ดัชนีนี้วัดถึงความสามารถในการปฏิบัติงาน ความสามารถในการเตรียมชิ้นส่วน ความสามารถในการออกแบบต่าง ๆ และประสิทธิภาพของการเตรียมอุปกรณ์ ซึ่งทุกดัชนีสามารถบ่งชี้ปัญหาที่จะนำไปสู่การปรับปรุงประสิทธิภาพของสายการผลิตในขั้นตอนการเตรียมการต่อไป แต่ในการศึกษาครั้งนี้มีปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อปัญหาต่างๆ ถึงได้มีค่าเดียวตลอดการทดลองจำนวน 10 คัน เช่น รายการชิ้นส่วนที่มีการเปลี่ยนแปลงมีทั้งหมด 243 รายการตลอดการทดลอง ดังนั้น ในการทดสอบปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนปัญหากับรายการการเปลี่ยนแปลงชิ้นส่วน จึงไม่สามารถกระทำได้เพราะมีค่าคงที่และถือเป็นเพียง 1 ข้อมูล จึงต้องอาศัยการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่องในการทดลองรุ่นต่อไป โดยในงานวิจัยนี้จะทำการศึกษาปัจจัยตัวอื่นที่มีการเปลี่ยนแปลงในช่วงการทดลอง 10 คันนี้ ต่อไป